

Наше Лемко

РІК III.

Ч. 3 (51)

Львів, 1-го лютого 1936

Виходить двічі в місяць

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ LEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 вол., Піврічно 1'80 вол., Чвертьрічно 1'— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Свято Князя Церкви

(Нарис життя і трудів Митрополита Андрея).

З нагоди 35-тих роковин перебування Кир Андрея Шептицького на митрополичому престолі, відбулося в четвер 16. січня ц. р. у Львові величаве свято в честь нашого Митрополита.

В церкві св. Юра відправив Преоув. єпископ о. др. Іван Бучко архієрейську Службу Божу при співучасті Преоув. єп. о. Н. Будки і в асисті всієї капітули. Проповідь виголосив о. др. Г. Костельник. Найціннішою частиною свята була промова самого Ювілята.

В цій порі, коли думки й серця мільйонів українців, не тільки греко-католиків, звернулися з привітом і поклоном до цього Владика й Громадянина на горі св. Юра, годиться знов пригадати головні дати з життя і відмітити головні заслуги Князя нашої Церкви для Церкви й Народу.

Преоув. Андрей уродився дня 29. липня 1865 р. в Прилбичах к. Яворова, як син графа Івана й Софії Шептицьких. Це стара українська родина, з якої походили владика Української Церкви Варлаам, два Атаназії, Лев (що побудував церкву св. Юра у Львові тому двісті літ) і Мартин. Та в 19-тім столітті майже вся родина відчужилася від рідного пня, аж Андрієві судилося, направити це і вернутися до віри й народу своїх дідів і прадідів (за ним пішов згодом і його брат, Климентій, нині ігумен ОО Студитів). Покінчивши правничі студії в Кракові, Андрей перейшов 1889 р. на греко-католицький обряд і в три роки потім, скінчивши теологічні студії, став священником — василіянином. В 1899 р. став єпископом у Станиславові, а 17. січня 1901 р. став митрополитом у Львові.

На цім становищі Митрополит Андрей виявив такий величній хист і вчинив так багато для добра й слави рідної Церкви й рідного Народу, що завдяки своїм заслугам став найвищим авторитетом в українським народі і втішається величезною пошаною також між чужими.

Митрополит Андрей.

Свого великого всестороннього впливу й матеріальних дібр, якими управляє, ужив з великою готовістю й щедрістю на добро рідного Народу, м. і. на уфундування й вивінування та підпомогу численних культурно-освітніх і благодійних установ та станиць. В

бурхливих часах, які пережив і переживає український нарід від 1914 року, Владика всюди і завжди при кожній нагоді був тілом і душою з рідним народом, старався відвертати або лагіднити всі удари лихоліття і всі нещастя та своїм розважним і величнім словом перестерігав, успокоював, потішав і ніс віраду. І хоча при тій а радше за ту благородну й патріотичну діяльність зазнав сам багато великих терпінь, яких вершком було заслання в глибоку Московщину в рр. 1914-1917, то Князь Церкви до нині, хоча й знеможений важкими фізичними терпіннями, стоїть непохитно й міцно, мов дуб серед бурі, на становищі Пастира й Опікуна Церкви й Народу і всіми силами старається коїти їхні болі й служити їхньому добру.

Нехайже ще довгі літа князює нам на горі св. Юра й буде тим огнищем, до якого в найважчих часах звертаються сердечні надії мільйонів.

СВЯТО ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Спільними силами Українських Національних Товариств у Торонто—Канада — Українське греко-католицьке Приходство, Український Народний Дім, Українське Національне Об'єднання, Українське Т-во «Просвіта» і Українське Т-во ім. І. Франка — улаштували в дні 22-го січня ц. р. в салі Українського Народнього Дому в Торонто величаве Свято Злуки Українських Земель.

Сотик не завадить, а в біді порадить! каже наша пословиця, тому складайте свої ошадности

в Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“
Львів, Руська ч. 20.

Наші завдання

Чи нам господарям треба організуватися?

Часто читаємо в часописах вістки, що тут і там повстала нова культурно-освітня установа, або свідомо молодь Лемківщини засувала в своїм селі читальню, кружок, чи друге корисне для народу товариство — але майже одночасно бачимо, що багато некорисних явищ, які запоморочують наших господарів, по більшій частині незалежно від нас самих, деколи проти нашого загального бажання, увійшло та даліше твориться серед сільського населення — головню тому, бо ми господарі не є цілком або як слід зорганізовані.

Якщо справедливий суддя приглянеться життю господарів в горах Карпатах, мусить отверто сказати, що хоч українська преса, зокрема польська від себе та до своїх, вічно пише про konieczність організації сільського населення — однаке наше село в горах тішиться особливою опікою — так що на полі будьякої організованости лишається йому звичайно «миляна банька».

Рівнож все це писання позистає на папері, а дійсність остає зовсім не то незмінена, але втягнена в ще лянчіше положення, бо воно без воріття.

Тому то наші господарі в горах не є часто свідомі того завдання, що паде на їхні рамена, та серед некорисних обставин їхня природня простодушність не може бути получена з належною культурною.

Несвідомий господар не може почуватися певним власником на своїйому становищі та якстій з цього виринає безліч некорисного. Брак у селі карюсти, послуху, солідарности; незорганізовані господарі — кожний робить на свою руку, не радиться один другому, не хоче в господарській організації полагоджувати всі свої господарські справи та орудки.

Тоді, хто лише хоче, той бушує по наших селах і на свою вподобу лад заводить, — а ми дивимся наче крізь мряку на такі порядки і на жаль! — не хочемо зрозуміти, які шкоди напливають в наші села з таких «проповідників».

Чого тоді дивуватися, що з нами ніхто не числиться — та нас господарів, на нашому батьківському загоні, за наймитів уважають?

Чи в армії буде лад, як між проводом і окремими відділами не буде точного звязку? Так теж у селі, ідучи однимцем нічого не доконаємо і не осягнемо, — ба навіть, не можемо мріяти про здійснення бажаної цілі.

Наші села в горах стоять перед konieczністю організації — поодиначної перебудови. Зі села треба виперти страшну недугу: байдужість і розбиття! Село мусить пізнати і знати,

до чого воно прямує та якою дорогою йому піти. Село мусить стати в одному ряді — на твердому народньому ґрунті.

Це вдіємо при помочі вірцевої і пильної організації. Лише при помочі одноцільної організації проженемо зі села нужду, голод і все це, що нагадує наше рабство — та впровадимо порядок, лад, карність і свідомість нашого завдання. Тоді сміло глянемо судьбі в очі, а також тоді саможиття — з настанням кращого добробуту — вибере властивий собі простий шлях і ним піде до кращого завтра.

Ми господарі мусимо піти вперед; нашу працю виконувати ліпше і складніше.

Також повинні ми визбутися вже раз того боязького страху перед першим — якимнебудь — волокитою змі-

ста, бо це нас понижакє і зводить в ряди меншеартісних громадян. Не ховати голову за вугла, або похнюпивши покірню з «капеліхом» під пахою мнятися і забувати язик у роті.

Твердо стіймо на нашому народньому ґрунті.

У цьому поможе нам наше рідне українське друковане слово, українська добра, виховна книжка і рідний часопис. Вони є золотим звенем у цій культурній народній праці.

Чим більше буде читачів у нашому селі, чим більше свідомости в наших хатах, — тим більша наша сила встоятися; тоді також і ціль, що до такої всі прямуємо: добитися кращого добробуту і поставити наші господарства у вірцевому ладі — від нас залежить — вона вже не за горами! Часопис на це виходить, щоб ми господарі при його помочі могли сміло виявляти свої домагання на полі релігійнім, культурнім, політичним і господарським.

Юліян Тарнович.

Лемківське село гине!

Десятеро їх засіло при столі. Сіно і білий обрус. Посередині дві глиняні миски. В одній бандурки, в другій киселиця. І тільки всього. Ні дрібочки хліба. Ні каші, ні пампушків.

— Мамо, а кутя? — питає Васьо.

— Я хочу пирогів — плаче бліда Оленка.

— Чи будуть пампушки? — шепчуть поміж собою найменші...

Затихли ніяково всі. Мати втирає сльози, а батько мов закам'янів.

А в сусіда навіть світла не видно у віконцях. Світили тільки сльози в синіх оченятах малого Микольця.

І в третій, четвертій... десятій хижі гаснуть швидко світла. Смуток і тишина залягла на цілому горішньому кінці села.

Не чути коляд. Сумний Свят-вечір...

— Що буде? Що буде далі? — Про що інше годі й думати.

Це так у Святковій Великій, найкращому селі на Лемківщині, ясельського повіту. Прегарний народ. Золоті серця, нестримний гін національної свідомости, організаційний хист, завзятість і любов безмежна до Рідної Землі.

А тепер чорніють люди з голоду. Град знищив збіжжя до колосочка. Висіяв Ваньо десять сотнарів вівса, зібрав дві чвертки посліду для курей. Були урядові комісії, записали... сто відсотків знищення і... поїхали.

Сорок кілометрів від повітового міста між Коляником і Мережкою заніміло село і конає з голоду. В Європі.

Наша кров від крові і кість від кости, наш найбідніший брат лемко не має куска хліба навіть на Святий Вечір.

Чи на правду можна допустити до того, щоб на наших очах сконало наше село голодовою смертю?

Рятунку! — кличуть лемківські гори.

Мусить найтисся рятунок!

Всі українські часописи в краю і за океаном просимо передрукувати голос нашої роспуки. Апелюємо до Української Парляментарної Репрезентації, щоб занялася долею села Святкової Великої чимскорше. Кличемо до всіх українських організацій в краю і столиці, до цілого українського громадянства: Рятунку!

За інформаціями, з письмами й послілками просимо звертатися на адресу: Кооператива «Лемко» в Святковій Великій, п. Кремна.

(Гляди «Наш Лемко» ч. 22(46), ст. 4. «Заклик-прохання»).

ГІДНЕ НАСЛІДУВАННЯ!

Дня 29-ого грудня 1935. р. у Морохові на хрестинах у Теодора Перуна добровільно зложили гості на «Рідну Школу» квоту 1 зл. 80 сот. Збіркою повищою занявся Андрій Перун. — Бажаємо новонародженому дитяти кріпкого здоров'я, родичам потіхи, а всі повинні брати собі примір та при таких нагодах збирати датки на «Рідну Школу».

Сторінка нашого недавнього минулого

Під попелом минулого, під цвілью сучасного таїлися здорові, могуті зерна народнього життя. Вони скільчилися й зазеленіли пишним руном національного відродження, як тільки розтаяли перші леди, як тільки по українських полях повів перший весняний легіт.

Заворотним крутижем чергувалися події великого, історичного значіння на Україні в 1917. р. Березнева революція в Петербурзі, якою скинено царя та встановлено в Росії новий, демократичний лад відбилася широким гомоном на українських землях. Весна, що будилася осяйна й ясна, несла зі собою життерадісний подих Волі. Перед Українцями відкривалися нові горизонти вільного, незалежного життя. На вістку про петербурзький переворот відбулись у Києві великі патріотичні маніфестації.

Та нажалі цей стихійний рух вже в самому початку був спрямований на хибний шлях. Українці, повіривши в миролюбні кличі всесвітнього братерства, не розбираючи, який зміст криється під зверхною вівіскою інтересів працюючого пролетаріату, не стреміли до власної незалежної Держави, але задоволювалися автономією, та не бажали відриватися російській імперії. Українське громадянство бачило свого ворога в цараті й думало, що після повалення царського уряду не буде ворожнечі між обома народами; не розуміло, що Москва, як така, як цілість є відвічним ворогом України, без огляду, який у ній лад, яке правління, чи вона біла, царська чи червона, большевицька.

А тимчасом події розвивалися в шаленому розгоні. В жовтні повалено

в Петербурзі уряд Керенського, а влада перейшла в руки большевиків під проводом Леніна й Троцького, які поставили собі першою ціллю підбити Україну.

Щойно тоді зрозуміло українське правительство, що між нами, а Москалями не може бути ніякого братерства, що Україна мусить стати вільною, незалежною Державою, якщо хоча жити й розвивати свої духові й матеріальні цінності. Під тиском, тих зовнішніх подій Український Уряд — Центральна Рада проголосила 22. січня 1918. р. в IV. Універсалі Незалежність Української Держави.

Але пороблені помилки, почали тяжко мститися. Прогавивши на партійних спорах найдорожчий час, розпустивши військо, в обличчі наїзду червоної, большевицької орди, що нечислими загонами сунула з півночі на Київ, значучи свій шлях трупами й пожарами, — Український Уряд стояв безборонний та метався в розпучі на всі сторони, взиваючи громадянство, ставати на захист Батьківщині. Доведений до краю кинув на фронт проти многотисячної банди матросів недостатно вишколений та але узброєний студентський курінь, зложений з 300 молодих і недосвідчених хлопців.

Студенти вирушили з Києва шляхом Курськ—Бахмач. До бою прийшло біля залізничної стації Крути. Український загін хоробро відбив наступи ворогів, але наслідком зради власних командантів, що втекли вчасі бою, забираючи вагони з муніцією, оточений переважаючими силами противника, згинув геройською смертю на полі слави. Біля тридцять полонених большевики після звірських,

нелюдських катувань розстріляли. Вони вмирали, співаючи: »Ще не вмерла Україна«. Це було 29. 1. 1918. р.

Крути залишаться на все незрівняним взором одчайдушного героїства, великої, посвяти й саможертви для добра Батьківщини. Осяяні ореолом слави, сповиті серпанком легенди творитимуть одну з найкращих сторінок історії Українського Народу. Вони пригадуватимуть нащадкам невіривні рахунки між обома народами, кріпитимуть віру в майбутню перемогу та скріпляти бажання відплати. Кров Крутиянських Героїв не пішла на марне.

А рік пізніше, 22. січня 1919. р. в освободженому від большевицької навали Києві на Софійській Площі проголошено злуку всіх українських земель в одну Незалежну Соборну Українську Державу.

СКОНФІСКОВАНО

Ярослав Галич.

У Кросні скінчився страйк робітників. Управа зобов'язалася заплатити робітникам залягаючі платні найдалше до 30. квітня ц. р.

Іван Филипчак.

ДМИТРО ДЕТЬКО

(Перший розділ нової історичної повісти про Лемківщину, що її знаний нам проф. І. Филипчак написав. Цю книжку видала »Українська Бібліотека« при »Нашому Прапорі«, Львів, Коцюшка І. а. Оцінку цієї книжки помістимо.)

Сяницький тивун Михайло Детько справляв гучні хрестини синаві Дмитрові в своїм дворіщі в Вільхівцях, віддаленім одну верству від города Сянока.

Гості прибували з віддалених сторін Лемківської землі.

Приїжджали на великих возах бояри з жінками і дітьми з Тилича, Біча, Стрижева, Чудця, Коросна та інших міст Лемківщини.

Хрестин батюком малого Дмитруня був боярин з Вільховець, Дмитро Ста-

сенко і Анна бояриня з Лішні...

Хрестив перемиський Владика Євфимій, — що жив тоді в своїм літнім дворі в Сяноці, який красувався під горою Владиче.

Обряд хрестин назначили в неділю, по Службі Божій, дня 15. липня, в день Хрещення Руси — в році 1298., за панування великого князя Даниловича.

День був ясний і погідний. Сонце гріло. Легесенький вітрець ледви порушував листочками величавих лип та осик. Приятелі Михайла Детька, бояри з жінками та дітьми заповнили всі гридницькі обширні дворіща, що стояло у стіп чудової гори Березника.

В дворіщі Михайла Детька рух і гамір великий. Витаються, цілюються, гуторять, знаіомі, свояки, бояри, боярині. Розказують собі про свої пригоди в дорозі, про своє життя, сміються, всі вдоволені, щасливі, що трапилася нагода зіхатися, натішитися собою, поговорити собі про сусідські сплетні,

про гарзди та злидні, про домашні та державні справи. Врешті приїхав Владика.

Хазяїн Михайло Детько вийшов перед дворіще, поклонився владіці, поміг йому злісти з воза, підійшов під благословення і впровадив його до гридницьі. За владикою ішов священник Сергій, диякон Меміон і інша церковна прислуга. Бояри та боярині склали перед владикою, а він поблагословив всіх словами: — »Буди Імя Господне благословенно!«

— »От нині і до віка« — відповіли гості, і поклонилися владіці. Владика покінчив обряд хрестин, побажав родичам потіхи зі сина, а зібрані бояри відспівали торжественно три рази, »Многая літа«. Хазяїн попросив гостей до накритих столів. Перше місце заняв владика Євфимій з духовниками, коло нього кругом засіли значні бояри.

(Далі буде).

ПОХОРОНИ ПАРОХА ТРЕПЧІ.

Дня 8. січня 1936. відпровадили Трепчани свого 70-го пароха о. Григорія Ромаша на вічний спочинок. У величавому похоронному поході крім парохіян, взяли участь майже всі священники сяниського деканату з о. дек. І. Цегеликом на чолі. У похоронах узяв участь також апост. адм. о. Масцюх. Завідування парохією поручено о. Полянському з Чертежа.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ В ГОЛУЧКОВІ.

Дня 12 січня 1936. відбулися загальні збори читальні «Просвіти» у Голучкові. Діяльність читальні не була надто оживлена з причини різних перепон. Головою вибрано знова о. сов. Миколу Сікору. Рішено оживити діяльність та піти слідом інших свідомих сіл.

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА В СТОРОЖАХ ВЕЛИКИХ.

Приспані Сторожі Великі пробудились! Надії положені на новий Виділ читальні «Просвіти» під головством о. дек. І. Цегелика не завели. Вже 19. січня 1936. відбулася театральна вистава двох шпукоч, а саме: «Трьох до вибору» і «Правдиве багатство». Вистава ця наглядно показала, що люди інтересуються аматорськими виставами, бо саля громадського дому була виповнена гістьми, так молодшими, як і старшими, що більше, бажають, щоб цю виставу щераз повторити. Рівнож і новики-аматори, що перший раз були на сцені, виявилися зі свого завдання як слід, а що найважніше, ролі, котрі відігравали, вміли як слід та дали суфлірові змогу не денервуватися та не збавляти горла. Сподіємося, що намічена там освітня праця поплине правдивим руслом, а аматорам піддасть охоти до дальших театральних вистав.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧИТАЛЬНІ «ПРОСВІТИ» В ЗАГУТИНІ.

Дня 14. січня 1936. відбулися загальні збори читальні «Просвіти» в Загутині. Зі звіту довідуємося, що Виділ читальні має 10 засідань, на котрих обговорювано середники над піднесенням культ. освітньої праці серед своїх членів, поширенням читальняної бібліотеки, приєднанням нових членів. Основано Самоосвітній Гурток з провідником Михайлом Цапом, що відбув 24 сходи, на них голосно читали Історію України видання І. Тиктора так як було в «Нашому Лемку» ч. 2(50). Читальня передплачує 4 часописи, саме: «Український Бескид», «Наш Лемко», «Жіночу Волю» і «Неділю». Читальня має гарну бібліотеку зложеною з околи 300 томів. Крім цього користали члени читальні з мандрівної бібліотеки кружка «Рідної Школи» в Сянці. Найважчим ділом у міському році було те, що під проводом кружка «Рідної Школи» в Сянці уряджено Дитячий Садик від 20.

Народні жіночі строї на Лемківщині. Сидять невісти з гарними дівчатками, за селом Полошня к. Вукієвська.

серпня до 20. вересня 1935. Відчитів уладжено 5, аматорських вистав 2, 1-дитяча св. Миколая і 1 концерт у честь Т. Шевченка. Всіх членів має чит. 91. Тепер вибрано новий Виділ з дотеперішним головою о. дек. І. Цегеликом. Годиться підмітити, що свідомі члени на чолі з Михайлом Цапом закупили для читальні «Альманах Українських Січових Стрільців» та спільно на перемену його читають. Новому Виділові бажано повести працю й найдальше обраному пляні. Відспіванням національного гимну закінчено збори.

ЙОРДАН У СЯНОЦІ.

Цегорічний Йордан у Сяноці був наче у весні. Багато людей зібралось в Церкві, де 4 українських священників під проводом о. кан. Константиновича та апост. адм. о. Масцюха правлять торжественне Йорданське Богослуження. По Богослуженнях іде похід над Сян. Мимо болота всі йдуть на Водосвяття. Попереду військова оркестра грає колядки, почетні компанії війська, опісля духовенство з апост. адм. о. Масцюхом, дальше представники влади, — народ та сусіди, що люблять брати участь в нашому Йорданському Святі, щоб опісля з нашого Йордану начерпнути та напитися свячено води.

Всі над Сяном. Водосвяття добігає кінця. Сян спокійно пливе та тішиться, що звільнився від ледяних оков. Сонце чимраз вище знімається та своїми лучами огріває сніжок, що в очах нідіє.

ТЕПЕР ДОЦІНЮЮ РІДНЕ ПИСЬМО.

Пригадую собі, що перед двома роками важко було мені написати щонебудь по-українському, а навіть читати по-своєму забув.

Недавно сказав я в хаті до рідні, що тяжко приходить мені по-своєму листа написати, бо з науки все-

людної школи багато забув. Мама на це мені відказали, що ганьба комусь признатися й мій бл. п. батько народними ділами трудився. Над тими словами я глибоко задумався і рішив навчитися по-своєму читати й писати.

Силою взявся до читання першої, другої, третьої української книжки, почав поволі складати письмо по українськи і дуже легко навчився.

І справді чую тепер велике вдвоєння і втіху, бо чому мав би я жити в невідомості свого, коли ми маємо свої школи, свою літературу та наша мова українська така гарна, шляхотна і нею говорить Великий Український Народ.

Мав я нагоду чути тепер у нашому селі між людьми те саме: не могу написати по-своєму, бо мені сплігається на інше, тому пригадую, що інші народи дорого цінять своїм письмом, не сміємо й ми по-своєму забувати, але бути свідомими себе, а тоді кожний нас пошанує.

T. E.

МАЛАНЧИН ВЕЧІР.

Старанням Кружка «Сільський Господар» у Вороблику Корольківським влаштовано 13. січня ц. р. «Маланчин Вечір» для своїх членів з різноманітною програмою. На увагу заслуговують деклямації, що їх виголосили наймолодші учасники імпрези: Анна Туляк виголосила вірш Самійленка «Україні», Степан Пельц «Мені однаково» Шевченка, Андрій Копчак деклямацію «Я дитина Українська» Шкрумеляка, Осип Туляк, віршик «Кого я люблю» з 33 ч. «Дзвіночка» і Теодозій Костельний виголосив вірш 31-2. ч. «Народньої Справы» «Що казав Старий Рік Новому». Степан Вархоляк у своїй промові обговорив найважливіші події за минулий рік з українського життя й осягів та про дальші події. На тему вороблицького життя висвітлив культурно-освітні здобутки і деякі недомагання громадянського життя. Опісля приявні вшанували память першого основника Кружка «С. Г.» покійного Впр. о. др-а Р. Винницького — повстанням і 2-хвилинною мовчанкою. Відспівано кільканадцять українських пісень і колядок та закінчено відспіванням національного гимну.

Ця культурна гутірка, получена співаними і деклямацією, зробила на привяних якнайкорисніше вражіння, залишаючи милий спомин. Шкода лише, що на такі вечерниці не приходить молодь із сусідних сіл, щоб і в себе влаштувати подібні культурно-освітні сходи на добру, з'єднання і краси нашої Лемківщини.

Учасник.

Н О В И Н И

У Львові подешевіла тепер нафта на 34 гроші за літру.

Процес за вбивство мін. Перацького коштував державу 10 тисяч злотих.

У п'ятницю, 17. січня ц. р. приїхав до концентраційного табору в Березі Каргузький віце-містер внутр. справ Кавецькі. Тогож дня вийшло на волю з Берези Карг. 12-ох українців, 4-ох комуністів і 2-ох ендеків. Залишилося там ще 28 осіб: 16 українців, 8 комуністів і 4 ендеків.

Відвідини владик у Митрополита Шептицького. У зв'язку з ювілеєм митрополита Шептицького особисто побажання зложили Впреосв. єпископ Коциловський і єпископ помічник Лакота з Перемишля, поль. арх. Твардовскі, археп. Теодоровіч і крак. археп. Санига.

У Кракові, на головній пошті вкрито зловживання на 2 тисячі зл., наслідком чого арештованого урядовця Масальського.

Зміни на становищах староств. Повітовим старостою в Сяноці іменованний майор Буцьор. Дотеперішній управитель староства в Сяноці Сидір Вагнер іменованний старостою в Турці, турчанський Добошинські іменованний старостою в Мостиськах.

СКОНФІСКОВАНО

Свято Йордану у Львові пройшло ще більш величаво, як минулими роками. Акту посвячення води на площі львівського ринку доконав Впреосв. Кир Іван Бучко в асисті цілої львівської Капітули. Співав хор українських питомців, а в поході й інші хори, так, що ринок гомонів від українських ко-

Стремимо

всі до того, щоб наш нарід на Лемківщині зрівнявся культурно з цілим Українським Народом. В тім напрямі мусимо всі працювати. Першзавсе треба поширювати українське здорове виховуюче слово. Це зробіте, якщо приєднасте бодай одного нового передплатника

„Нашому Лемкові“

Хто „Нашого Лемка“ читає, той дома біди не має!

Тож вирівняйте залеглости та присилайте скоро передплату на цей 1936 рік.

Зокрема подаємо до відома, що кожний, що приєднає нам п'ятьох нових точних передплатників одержить даром і оплачено дуже цінну і повчаючу книжку п. з. „Дмитро Детько“ І. Филипчака, в якій описано події на Лемківщині в 14 століття.

лядок і щедрівок.

Нинішні й передвоєнні ціни соли. Перед війною сіль була дуже дешева. Кожний міг тоді купити собі стільки соли, скільки потребував. У передвоєнних часах селянин за 1 кг. живої ваги безроги (вепровини) міг купити 10 кг. соли, а в 1935 р. — отже в минулому році продавав аж 7.2 кг. такого м'яса, щоб купити 10 кг. соли. Нікому не було би дивно, якщо сіль привозили би з далеких заморських країн — і так нею дорожили, але на наших землях повно солянок та великі копальні соли в Бохні і Величці; видно, що тут щось мусить бути не поладі. Не можемо рівнож зрозуміти, яку користь мають з того, як населення приневолено споживати худобячу сіль; хоч одночасно лікарі твердять і доказують, що така червона сіль спричиняє сліпоту та різні хороби у дітей. Хто буде за це відповідати?

Шпіритайка-денатурат не перевозиться. Пишуть нам з Сяніччини, що населення тамошніх деяких сіл дальше захлистується денатуркою. Багато крамиків, що не мало давніше дозволення на продажу денатурованого трійливого спирту, тепер цілими гектолітрами — розуміється в 1 і пів л. фляшках перепродує що отрую, хоч дуже добре знає, що ніхто на селі не має машинок до палення таким спиртом. Здається, що чорна несвідомість і брак заінтересовання цією болячкою зі сторони чільної «церковної лемківської влади» спонукує дальше до цього національного прогіршення — бо на шкоду народові.

У деяких селах, перед Різдом ходили поліцаї по хатах та записували на кару за передержування денатурки. Були також випадки, як пр. у якогось Шидла в селі Синів, що гандлює шпіритайкою, що з місяця карали, але і це не дає нам жадної запораки, що вийде заказ продавати цю отрую. Нагадується наувяще ще з часів австрійських, коли саме «шандар та ще з коницями» громив жида за продажу

«кропки» етеру — а цього самого вечора помагав тому самому пейзаюві перепачкувати етер з другої сторони Карпат у наші села.

Видко, мабуть хтось тягне гарні доходи з денатурки, як нічо не помагає, ні не перестають заливати наші села цією страшною отруєю.

Що буде тоді, як населення масово почне сліпнути, хто буде також обходити різних «бортаків», ідіотів, що народяться з родичів алькоголіків?

Кому це принесе користь?!

Пастирське Послання до лемків з нагоди Рождества Христового 1936. р. видав і наказав в перших двох днях Різдва переріхувати з проповідниці др. Василій Масьцюх, ап. Адміністратор.

Зміст того послання до «краянів» всі чули, тому не треба його пояснювати.

Ревізію переведено на греко-католицьким приходстві в селі Мшанна, коло Дуклі в часі неприсутності місцевого греко-кат. завідателя Впр. о. Карла Саяя, без судового наказу; забрано дитячі «Дзвіночки», «Перші Лемківські Читанки» «Обіцяну Землю», і «Блудні вогниці». Треба зазначити, що всі ці книжечки легальні і владою дозволені, отже немає ніякого заказу ані заборони передплатувати «Дзвіночок» і купувати українські читанки.

Гостра зима в Зед. Державах Америки. Там панують тепер великі морози і снігові. В стейтах Нью-Йорк і Ньюджерзей 20 тисяч людей усуває з шляхів сніг.

В Перемишлі свято Богоявлення випало цього року незвичайно вродисто Архієрейську Службу Божу відправив Владика Й. Е. Кир Йосафат в сослуженні цілої Перемиської Капітули. Проповідь виголосив краснорічиво Впр. о. крилошанин Василь Гриник. Водосвяття відбулось на Сяні при величавому здвізі народу.

У Німеччині в грудні було 2 і пів мільйона безробітних.

Правдива історія про село Шавник на Лемківщині

В 46 (81) числі криницького «Лемка» з дня 5. грудня 1935. р. поміщено допис зі села Шавник, пов. Новий Санч, мушинського деканату, парохії Злоцьке. Автор цього допису «дальший гість» згадує про привілеї цього села, про знаних основників тогочасних, православних сербів Мілянців, про поворот до прадіної (православної) віри, про наїздників українців, не забув переїхатися цілком безосновно по місцевім пароху о. Крилошанині І. Качмарі, подаючи накінець звіт з якогось представлення.

Підписаний, яко уродженець Шавника, хочу в ім'я правди спростувати цей допис яко незгідний з правдою. Будучи однак переконаний, що криницький «Лемко» цього спростування не помістить, прошу Редакцію «Нашого Лемка» яко найпочитнішого органу на Лемківщині помістити це спростування на сторінках одинокого українського часопису для Лемківщини. Хочу подати найперше коротку історію про село Шавник і роду Мілянців, оперту на автентичних родинних актах та відтак пороблю з цього відповідні висновки для опрокинення тверджень «дальшого гостя».

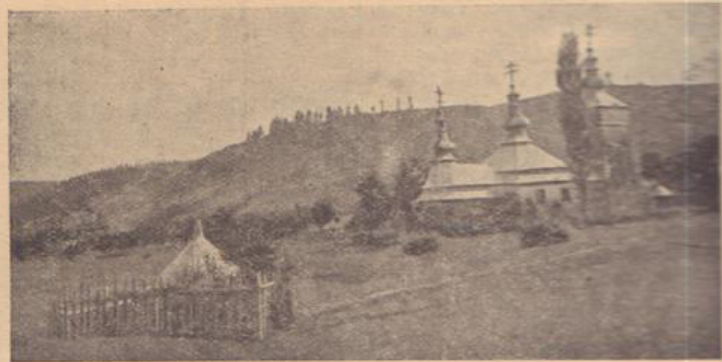
Село Шавник основане ок. 1500 р. краківський єпископ і воєвода на Севежу Ян Конарський. Звалось воно первісно «Конари» від свого основника. Остався з цієї назви по нинішній день присілок «Конарова». Опісля село прийняло назву Шавник від потоку (допливу Попраду) той же назви, а потім називається від «шавик», залізно-алькалічної мінеральної води, якої обильні джерела знаходяться так у тім селі, які в інших сусідніх, з Криницею і Жегестовом включно.

Село поділене на 10 ріль. Першими осадниками були кметі: Олексяк, Семаняк, Смолей, Девіляк, Маркович, Стець, Була, Червінка, Костик. Від цих перших осадників ріль задержали назву по нинішній день. Десята ріль, найширша і найліпша, була солтиса. Солтисами були старшини села, подібно, як нинішні солтиси й війти та були більше або менше упривілейовані, відповідно до особистих (воєнних) заслуг. Першими солтисами були Марковичі.

В 1624 р. інший краківський єпископ Мартин Шитковський надає це солтиство по Андрею Марковичу Ількові Шавинському, «рицезові шляхетного роду, гербу Правдзіц» за воєнні заслуги. Ці Шавинські за

хвилиною, як Польща перейшла під Австрію, називають себе Мілянцями.

Однак рід Шавинських-Мілянців є знаний в Польщі ще від 1557. р. Але де вони спершу мешкали, невідомо. В тім році нападає на Польщу угорський князь Ракоцій та забирає зі собою на Угорщину молодого, 15-літнього Йосифа Шавинського, сина Миколи, там обра-

Загальний вид села Шавник. Коло гарної української церкви громадська криниця, а дже доброю мінеральною водою, що з неї користає ціле село й околиця.

зує його у воєнній штучі й женить з малярською шляхтянкою Зузанною «Нагі». Син того Йосифа, який вернув назад до Польщі, Ілько дістає дотацію на шавницьке солтиство. Цей Ілько купує в 1624 р. від Девіляків їх рілью і призначає її на відновлення церкви в Шавнику, що на її будову дістає дозвіл від краківського єпископа документом з дня 9. травня 1628. р., як рівнож на обсаджування її парохами зі свого роду. Дійсно в 1713 р. є парохом у Шавнику о. **Константин Шавинський**, а портрет його жінки Пелягії, майже природної величини знаходиться в захристії шавницької церкви.

Слідуючий краківський єпископ Андрей Тшебіці в 1674 р. синові Ілька, Юркові, за нові великі воєнні заслуги у війні проти Прусаків не тільки потверджує попередні привілеї, але ще їх значно поширює, додає до солтиства нову рілью, звану «Станівське», позволяє на ній поселяти селян для своєї користі, дає право на **гамерію** (ліярню заліза), пропинацію, млин, фоліош до вибивання сукна, ловлю риб, випас худоби й овець (200 штук) в єпископських лісах, звільняє від всяких данин і обдаровує ще готівкою 1500 золотих імперіялів. Побільшує дальше дотацію парохії,

прилучаючи до Шавника село **Малу Верховлю** (Верховню) та установає «мешне» й обов'язок пшени та кінної роботи для кожного пароха, кілька таких буде потребувати. Цей Юрко вмирає ок. 1680. р. бездітно, правдоподібно на воєнній виправі, а шавницьке солтиство переходить на найближчого свояка Яцка. Внук Яцка Матей робить в 1741 р. заповіт, в якому ділить майно між 3-ох синів. Ці сини: Матей, Стефан і Йосиф провадять ок. 1770. процес на основі цього заповіту і в австрійських судових актах виступають вже під назвиськами Мілянців.

В цій зміні назвиська солтисів Шавинських-Шавницьких (бо ці назвиська мішаються в записках) на Мілянців, як рівнож в їх постаті, рослих брутетів, хоча деколи добувати в них сербів Мілянців, які мали прийти з Роводім з воєнневої Угорщини і тут на Підкарпаттю осісти. Натомість інше правдоподібніше припущення, оперте на устному переказі каже, що ця назва походить від «шавника». Тому, що були упривілейовані і заможні, та один з предків наших згаданий Юрко одержав за свої воєнні заслуги крім привілеїв, ще величезну на ці часи суму грошей, 1500 золотих імперіялів, слушно проте, проче населення Шавника могло їх називати «мільянтинами», що опісля скорочено на Мілянці.

З цього такі висновки:

1) Не село Шавник мало широкі привілеї, а мало їх тільки солтиство й їхні власники Шавинські-Шавницькі-Мілянці.

2) Основниками села не є Мілянці, як рівнож не є вони першими осадниками села. Першими осадниками є родини Олексяків, Семаняків, Смолеяків, Девіляків, Стеців, Булів, Червінчаків, Костиків і Марковичів. Ці всі назвиська зв'

сім також не вказують на їх сербське походження.

3) Рід Шавинський-Мілянчиків оселився там ще перед приходом Ракоція, бо в часі його наїзду на карпатські землі має вже свої шляхоцькі привилеї, титули і герби, має вже численну родину, а Ракоцій забирає тільки одного з них зі собою на Угорщину, який опісля вертає назад з жінкою мадяркою й служить даліше краківським єпископом, його потомки одержують від цих єпископів щавницьке солтство враз з іншими широкими привилеями.

4) Рід Шавинських-Мілянчиків, будучи залежним від краківських латинських єпископів і одержуючи від них різні титули, дотації і привилеї, ледви чи був колинебудь православним, та з цією певністю не був ним, від коли осів у Шавнику, то є від 1624. р. Немає проте причини вертати до якогось прадідного обряду, бо його прадіний обряд греко-католицький.

5) Як відомо, унія-католицизм зістала впроваджена і в Галичині 1595. р. по берестейським синоді, в яким брав участь і перемиський єпископ Копистинський. Православ'я держалося місцями ще ок. 100 літ даліше. Шавинські-Мілянчики дістають дотацію на своє солтство по впровадженню унії від римо-католицького краківського єпископа, якого власністю був цілий Мушинський ключ. Опісля (1628. р.) дістають дозвіл на поставлення церкви в Шавнику. З найбільшою певністю ця новооснована церква мусіла бути відразу греко-католицькою, бо чи рим.-кат. єпископ, по впровадженню унії, міг би дозволити в своїх добрах і людям від себе залежним на нез'єдинену Церкву, проте щавницька церква від початку свого існування не була ніколи православною. З якої отже причини потомки тих, які перші в цій церкві хрестилися, вінчали і при її ховали, мали би тепер переходити, чи вертати до якогось іншого обряду, скоро греко-католицький є їх прадіним?

6) Якщо навіть будемо припускати, що лемківське плем'я прийшло сюди із Закарпаття, витиснене з наддунайської низини — уграми, отже було би споріднене з полудневими слов'янами, то всім добре відомо, що прадіними обрядом тих же слов'ян був обряд грецьких місіонарів св. Кирила і Методія, про яких єдинство з римською Церквою ніхто не сумнівається. Безсторонній історик, який мав би доступ до архівів краківського єпископства, міг би прийти до висновку, що західня Лемківщина ніколи православною не була.

В чию користь баламутити сьогодні Богу духа винне, працюйте, спокійне, релігійне, фанатично привязане до своєї церкви і прадідного греко-католицького обряду, лемківське населення? Чи задля тих відступників в роді Федоронків, які послідними часами виреклися вже і церковно-слов'янської мови в богослуженнях?

7) Ще один послідний висновок. Переглядаючи назвиська перших осадників, з яких добра половина по нинішній день існує і пізніші назвиська теперішніх мешканців, як Грабів, Гойдичів, Ладнів, Гриценяків, Бобяків, Петриків, Романюків, Гацаків, як не менше і назвиська не тільки родів, але й назви сіл, гір, піль і т. п. з такими самими назвами на Бойківщині, Гуцульщині та Поділю, доходимо до висновку, що це один і цей самий нарід. Давніше, за княжих, польських і австрійських часів, звався Русю, Червоною Русю, а тепер по світовій війні міняє назву на українців, з ріжних оглядів більше для нього підходячу. Кожний західний нарід з бігом часу й поступу міняв свою назву: латини на римляни-італійців, готи на герман і дайтше, ляхи на поляки і т. п. Чомуж тільки русини мали б стояти на місці?

Ще на одне зверну увагу, що я пережив. Коли в 1918 р. розпалась Австрія і наступило самоозначення народів, то наші галичани без огляду руські чи руські або українці зірвались однодушно до творення своєї держави і нікому ані на гадку не приходило орієнтувати на Москву або Петербург, але всіх очі відразу звернулися поза Львів, на Київ. І то чомусь дивно, що східна Галичина, яка найдовше і найліпше могла пізнати «русских» і придивитись їх поведенці, перша їх відпекалась і українцями назвалась. І тих українців і на Лемківщині повно, в кожному селі більша половина, якщо не явних, то симпатиків і то не жадних зайдів чи наїздників, як ми їх «дальший гість» представляє, але поконвічних мешканців-автохтонів. На мою гадку, не далекий це час, якщо повіє кращій вітер зпід сонця, то по відпаденню полови, останеться і на Лемківщині тільки чисте греко-католицьке, українське здорове зерно. Живої води не затамуєш!

о. Николай Мілянчик.

парох у Мочарах, пов. Лісько.

Замітка: З належною подякою помістили ми оцю цінну статтю, що її написав Впр. о. Н. Мілянчик; зокрема ще і тим цінну, що вона, оперта на правдивих історичних подіях, відзеркалює нам наше правдиве минуле. Впрочім лише з правдою всі найдаліше зайдемо.

ГАЗЕТНІ БЛОЩИЦІ.

(Замість веселого оповідання).

З кінця було так: перед редактором стос газет. Нишпорити, щоб чимось вилатити порожні сторінки.

Так по черзі. Наперед своя преса пише: «Заборонили» — до часу збавок воду носить; — «Здефравдував» — що-ж? хотіла стара баба забагатіти, підсадила куряточок, щоб вивела діти... «Війна» — ет пуста — стара байка, бук все має два кінці.

«Снігові бурії» — добре, що не в нас!

«Військова місія в Африці» — егеж! поїхали пани на прогульку.

«Щодня нові багачі» — це так незадовго всі будемо зватися; багачі-безробітні — цілий світ наш і небо і воздух і хмарн...

Даліше: «Наше болюче місце». Де, котра частина?

«Серед настроїв» — так-так політика — то така скрипка, що на неї все виграєш, навіть нашу улюблену пісню «Бендє война з маскалями»... — Та ще «З рідних сторін» — що там діється?

СКОНФІСКОВАНО

— Чоловіче неоправний, щоб — не чіпай, бо біда буде! Мені машина стоїть — сиркає, малий постишев добре за тоє випив... Давайте, що хочете!

— А бодай го причка піяла...

— На, зіч чорта — ерихонська труба! — гадає си лемковський редактор — і борзенько біжить писати якусь небеліщю, або рисувати якого kota у чоботах...

А ген за дверима в друкарні глипає машиністий, лем білі зуби розкрив і чорну цяпку від фарби на носі.

Такий остаток своєї преси. Опять — посусідські — начало премудрости «І. Курієр Цодзенни» ч. 22. ст. 6. читаси і очі на верх вилазять: «Лемкове броньом сен пшєд українізаційом». І то «13 громад лемковських, замешканих через льояльних Старорусінуф». — Чому якраз тільки тринайцять? І вичисляє: Гирова, Тилява, Мшана, Терстяна і Тиханя »broniąc się przed nacjonalistyczną agitacją kleru gr. kat., przeszła na wyznanie prawosławne» Чиста Содом і Гомора; рятуйте — гвалт: «kampanja nacjonalistyczna» — przukładem parafje Zydranowa i Mszana, w których ostatnio rozpoczęto kolportaż nielegalnej bibuły nacjonalistycznej».

— А бодай ся когут збудив, што мене рано збудив...

Налякався сердега якийсь з Кросна деревляних шабель та ще — мальванних, що українська дитина на Лемківщині читає «Дзвіночок» і дістав помішання язиків. З мотикою на сонце пнеться, щоб повести нагілку на наші греко-католицькі приходства, що вони дають легальну українську книж-

ку і незаборонений український часопис на власне бажання Лемківської молоді.

Мабуть тому розендиченому писачі з Коросна не вишуміла ще шпіритайка з його макітри, як пускає такі блахмани... Впрочім це не першина; у Криниці маємо другу таку «хтаху», газету «Лемко», що вже третій рік веде боротьбу з вітраками.

Таких блощиць пхається повно на лемківське село і сморід від себе пускає, видумуючи несотворені чуда і дива і тим смородом хоче занечишувати наші здорові хати.

Але не страхаймося, цей вереск піде на ліс; не такі вже були та все минулося...

НАШІ БРАТИ У ФРАНЦІЇ.

Омеркур, Франція. У Франції в фабричному місті „Nometerkou“ живе 70 українських емігрантів — робітників з усіх земель України. Ген знад Дніпрових порогів та з карпатських полонин. Тут вони гуртуються, працюють над собою, у хвилинах вільних від фабричних занять, а тих хвилин так мало... У тих хвилинах з їх домівки мов на яких невидимих крилах вилітають пісні, щоб, огорнувши тую околицю, піднялись у небо та полетіти на Україну. Цього року при спільнім столі вони всі відсвятковували Святий Вечір. Рідна мова, ялинка, традиційні страви відтворили на хвилю їм образ рідної хати. Святий Вечір для всіх відбувся 1. січня, тому, що тоді всі мали час. По Службі Божій, яку віправив о. Боський, засіли всі до Вечорі. На Службі Божій співав хор під проводом інж. Панаса Заворицького. Урядженням ялинки та Свята занялась п. Стефанія Заворицька. Святочно минув вечір. Сімдесят вигнанців зпід рідної стріхи, звязані одними думками, одним бажанням, тут знайшли хвилину радості. І не одна сльоза скотилась по твердим лиці, загартованім у життєвій боротьбі. Не один відчув тут, яка сильна звязь є поміж ним а тою землею, що її мусіли покинути. Та всі набрали надію, що таки колись надійде Святий Вечір, який відсвяткують на вільній Батьківщині, що Ісус вкаже їм і національний Вифлем.

(За «Українським Бескидом») **КОЛЯДА «РІДНІЙ ШКОЛІ».**

В дні 8. 1. ц. р. свідома молодь з Вороблика Королівського: Степан Пельц, Андрій Копяк, Михайло Палох, Осип Тупяк і Вол. Гольовський ходили з «Вертепом» та передали на руки Степана Вар-

холяка заколядовану квоту 9.39 зл. на «Рідну Школу». Цей похвальний поступок свідчить про зріст свідомости поміж бідними лемківськими оселями. Це перша коляда «Рідній Школі» з нашого села та разом доказ зрозуміння важности нашої рідної установи, якою є Українське Педагогічне Товариство «Рідна Школа» (Гроші вислали чеком «Р. Ш.», Адміністрація «Нашого Лемка» має посвідку.).

Честь Тобі українська молодіжко на Лемківщині!

—О—

ЗАКЛИК ДО НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ. Прохасмо часто писати про все, що діється в наших горах; наш часопис має бути вірним відзеркаленням всего життя на Лемківщині. Одночасно прохасмо скоро прислати нам всі відомі Вам вістки про наших братів лемків, що брали участь у Визвольних Змаганнях, по змові зі зниклими-світлинами. За зворот неущкоджених світлин з подякою — ручимо. Як відомо при «Новому Часі» видають ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА, тому нашим обов'язком є припильнувати, щоб не поминули наших героїв з Лемківщини.

—О—

Помер король Англії. Вовіночі на 21. січня помер англійський король Юрій V. Помер по довшій недузї в 70 р. свого життя з приводу перестуди. Його наступником буде його син Едвард VIII.

Англія нагально зброїться. На зброєння видає один мільйон фунтів штер. тижнево.

В Єгипті Англія обвела свої границі на просторі тисячів кілометрів дротяними засіками з машинними крісами.

В Абіссинії гаряч висушила дороги і тому бої розгорілися наново. Абіссинці здобули поверх 20 італійських танків і струтили кілька літаків. Взяли також багато італійців у полон.

—О—

Листування Адміністрації

Вп. Степан Горбаль, Америка. Щиро Вам дякуємо за гарну вістку з далекої країни та заразом тішимося, що пишете нам, що маєте українські й другі часописи в Америці, вістки з Ваших рідних сторін — з Цекліської Волі та з Клопінтні, звідки Ваша дружина — дорожчі для Вас, як дечі тисячі. Ваша передплата вирізнана по кінець 1936 р. Переслаємо Вам братній привіт.

Вп. В. Челюк, Торонто. Вповні з Вами погоджуємося, бо хоч поставили зелену смужку здож Карпат, то всетаки не розділили Український Нарід, так, що сама назва Прикарпаття, Закарпаття, Підкарпаття і т. п. не грає тут ролі, бо українці всюди ті самі. Матеріали передаємо до Наукового Т-ва Шевченка. Щирий привіт.

Яка земля найкраща під овочевий садок.

Часто глиняста земля, піскова чи вапниста зовсім не надається під овочевий садок. Глинясті землі тяжкі, зимні і управляти їх тяжко. Піскуватий ґрунт за сухий, швидко розгрівається і вода всякає в глибшій верстви.

Вапнисті землі також мало придатні під садок, хоч на них можуть рости кісткові дерева (вишні, черешні, сливи), як добре їх погноїти.

Найкраща земля під садовину є глинисто-піскова з домішкою порохнячки і вапна з підґрунтом середньо-перепускаючим. Одначе розумний господар може кожную землю виправити під овочевий садок: одній додати вапна, другій обірнику, третій відводити себто здренувати ґрунт — тоді на кожній землі буде рости і родити кожне овочево-деревко.

—О—

Добру
ціну
за набіл

одержите, якщо будете збувати лише через Районові Молочарні

Маслосоюзу

Легкий
збут
набілу

забезпечите собі, якщо будете уліпшувати його якість, і вести молочарську господарку по вказівкам Маслосоюзу.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим
знаком

одиної української
фабрики

ДЕНДРА у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!

Вп. М. Цап Загупинь: добре, пізніше підеш поширюйте наш часопис і пишть, що нового у Ваших сторонах.

Всіх дописувачів прохасмо точно писати і прислати свіжі новини. Також не всі ще прислали відповіді на квестіонар.

ПОСМІЙТЕСЯ КУСЦЬОК.

ПРАКТИЧНА

— Моя кохана! Зорі будуть мені свідками, що вірно тебе люблю!

— Я волілаби двох свідків при шлюбі.

ЦІННИК ОГЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна восьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..